מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לאתר מידע מספרי ועובדתי בטקסט מידעי ובגרף
- להסיק מסקנות על סיבות ותוצאות בתהליכי נדידה
- לכתוב פסקת טיעון מבוססת טקסט

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – קוראים גרף וטקסט

1. ג – שחפית הקוטב
2. ב – בערך פי 4
3. ב – כי אף פרפר לא עובר את כל המרחק לבד
4. א – כי מעל היבשה יש זרמי אוויר חם שעוזרים להן לדאות
5. ב – על גוף בעל החיים
6. א – כ-1.3 מיליון

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כתוב שהן נעזרות בזרמי אוויר מעל יבשה ונמנעות מים רחב
2. לא נכון – כתוב שיש חוקרים שחולקים על המספר
3. לא נכון – כתוב שבזמן הלידה וההנקה הם כמעט אינם אוכלים
4. נכון – 1,000 ק"מ הוא המספר הנמוך ביותר בגרף
5. נכון – כך כתוב בטקסט על שיאנים
6. נכון – כתוב בפסקה על ישראל כצוואר בקבוק

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. עונתי
2. יבשתי
3. ללדת
4. מגנטי
5. מקסיקו
6. אקלים

חלק ד' – התאימו בין בעל החיים למסע שלו

- 1 – ב (עפה בין הקטבים, עד כ-70,000 ק"מ בשנה)
- 2 – ה (נע במעגל שנתי בין טנזניה לקניה בעקבות הגשם)
- 3 – ד (שוחה אלפי ק"מ ממים קרים למים טרופיים כדי ללדת)
- 4 – ג (עף למקסיקו, והחזרה נמשכת כמה דורות)
- 5 – א (נעזרות בזרמי אוויר חם מעל ישראל)

חלק ה' – סדרו לפי הסדר - שנה בחיי לווייתן גדול־סנפיר

1. בקיץ אוכל הרבה במים הקרים ליד הקטבים
2. אוגר שומן בגוף
3. שוחה אלפי קילומטרים אל מים חמים
4. יולד ומניק כמעט בלי לאכול
5. שוחה חזרה אל המים הקרים

חלק ו' – חשיבה וכתיבה

1. לא יהיה להם איפה לנוח ולאכול באמצע המסע הארוך, וזה מסכן אותם
2. כדי להראות שהמספר הוא הערכה ולא עובדה ודאית; אפשר לספור בעזרת מכ"מ, צילום או ספירה בנקודות תצפית קבועות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שחפית הקוטב, כ-70,000 ק"מ
- יש זרמי אוויר חם שעוזרים להן לדאות בלי לבזבז הרבה אנרגיה
- הנודדים לא ימצאו איפה לנוח ולהתחדש באמצע המסע הארוך

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג את הגרף על הלוח ולתרגל קריאת נתונים לפני התרגול העצמאי
- שאלות הטיעון מתאימות לעבודה בזוגות לפני כתיבה אישית
- לתלמידי חנ"מ מומלץ להתמקד בחלקי המילוי וההתאמה ולדלג על סעיפי skip_n

דף תרגול: מסעות ענק - נדידות גדולות בטבע

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעלי חיים הולכים מסע ארוך כל שנה. הם מחפשים אוכל, מקום חם או מקום בטוח. בדף הזה נקרא ונבין את הסיפור שלהם.

מילון קטן:

נדידה	מסע עונתי קבוע של בעלי חיים, הלוך וחזור
עונתי	קורה כל שנה באותו זמן בערך
צוואר בקבוק	מקום צר שדרכו עוברים הרבה בעלי חיים
זרם אוויר חם	רוח חמה שעולה מהקרקע ועוזרת לציפורים לדאות
מחסה	מקום מוגן מהקור או מסכנה
הערכה	מספר משוער, לא מדויק לגמרי
מצפן פנימי	יכולת של בעל חיים למצוא כיוון בעזרת השמש, הכוכבים או השדה המגנטי
צאצאים	הגורים או הילדים של בעל החיים

1 חלק א' – קוראים גרף וטקסט

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי עף הכי רחוק בשנה?

א) לווייתן גדול־סנפיר ב) גנו ג) שחפית הקוטב ד) פרפר המונרך

2. כמה פעמים יותר ארוך המסע של השחפית?

א) פי 2 ב) בערך פי 4 ג) פי 10 ד) פי 70

3. למה כתוב שכמה דורות של פרפרים עושים את המסע ביחד?

א) כי הם עפים לאט ב) כי אף פרפר לא עובר את כל המרחק לבד ג) כי הם זקנים

ד) כי הם עפים בלילה

4. למה הציפורים עפות מעל האדמה ולא מעל הים?

א) כי מעל היבשה יש זרמי אוויר חם שעוזרים להן לדאות ב) כי הן מפחדות ממים

ג) כי ביבשה יש יותר אוכל ד) כי הים רועש

5. איך חוקרים עוקבים אחרי בעלי חיים נודדים?

א) רק בכלובים ב) על גוף בעל החיים ג) רק מהחלל ד) בתוך המים בלבד

6. כמה גנו נעים יחד?

א) כ-1.3 מיליון ב) כ-500 מיליון ג) כ-70 אלף ד) כ-8 אלף

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ציפורים גדולות נמנעות מלחצות ים רחב.	☐	☐
2	כל החוקרים מסכימים שבדיוק 500 מיליון ציפורים עוברות בישראל.	☐	☐
3	לווייתנים אוכלים הרבה בזמן הלידה וההנקה.	☐	☐
4	לפי הגרף, הגנו עובר את המרחק הקצר ביותר מבין החמישה.	☐	☐
5	שחפית הקוטב עפה בין הקוטב הצפוני לקוטב הדרומי.	☐	☐
6	עגורים חורפים בעמק החולה בישראל.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. נדידה היא מסע _____ קבוע, בדרך כלל הלוך וחזור.

2. ישראל היא גשר _____ צר בין שלוש יבשות.

3. לווייתני גדול־סנפיר שוחים לאזורים טרופיים כדי _____ ולהניק.

4. בעלי חיים נודדים מנווטים בעזרת השמש, הכוכבים והשדה ה _____ של כדור הארץ.

5. פרפרי מונרך עפים עד כ-4,800 ק"מ אל _____ .

6. ה _____ והבנייה במקומות המנוחה מאיימים על חלק מהנודדים.

4 חלק ד' – התאימו בין בעל החיים למסע שלו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שחפית הקוטב	___	**א.** נעזרות בזרמי אוויר חם מעל ישראל
2. גנו	___	**ב.** עפה בין הקטבים, עד כ-70,000 ק"מ בשנה
3. לווייתן גדול־סנפיר	___	**ג.** עף למקסיקו, והחזרה נמשכת כמה דורות
4. פרפר מונרך	___	**ד.** שוחה אלפי ק"מ ממים קרים למים טרופיים כדי ללדת
5. חסידות ועופות דורסים	___	**ה.** נע במעגל שנתי בין טנזניה לקניה בעקבות הגשם

5 חלק ה' – סדרו לפי הסדר – שנה בחיי לווייתן גדול־סנפיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	יולד ומניק כמעט בלי לאכול
☐	בקיץ אוכל הרבה במים הקרים ליד הקטבים

☐	שוחה חזרה אל המים הקרים
☐	אוגר שומן בגוף
☐	שוחה אלפי קילומטרים אל מים חמים

6 חלק ו' – חשיבה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. מה עלול לקרות לבעלי חיים נודדים אם יבנו על מקומות המנוחה שלהם?

2. למה, לדעתכם, הכותב/ת ציין/ה שיש חוקרים שחולקים על מספר הציפורים? הציעו דרך אחת למדוד או להעריך כמות ציפורים בשמיים.

כרטיס יציאה

מי עף הכי רחוק בשנה לפי הגרף?

למה ציפורים גדולות מעדיפות לעוף מעל יבשה ולא מעל ים?

מה הסכנה שבה בנייה במקומות מנוחה לנודדים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀